NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1096

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LÉGAL

MỖI SỐ : 0$03

NGÀY THỨ TƯ 14 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1701

BÁO	Báo hằng ngày	Báo hằng ngày và Nông-cổ	Báo hằng ngày và Phụ-nữ	Báo hằng ngày và Trung-bắc Chủ-nhật	Báo hằng ngày và Đông-dương Tạp-chí	Báo hằng ngày và Phụ-nữ Tân-văn	Báo hằng ngày và Nam-phong	Báo hằng ngày và Đông-dương Tạp-chí và Nam-phong	Báo hằng ngày và Phụ-nữ Tân-văn và Đông-dương Tạp-chí	Báo hằng ngày và Phụ-nữ Tân-văn và Nam-phong
Một năm	6$00	6$00	6$30	6$30	6$60	12$00				
Các tỉnh và Cao-mên	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»				
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00				
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00				
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00				

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-KHẮC-KHOAN
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . : 0$30 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . : 0$15 la c/m
Réclame dans la 1re page. . . . : 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$80 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Có con đi học nên chú ý

(Tiếp theo)

Đã đành rằng cái số những hột lép, quả khô, lão-đào trường-ốc, cái số những mầm lao, đau phổi, liên-miên bệnh tật không kể được là số nhiều. Cái thói thường hễ có cạnh-tranh, một bên được ưu-thắng thì tất một bên phải liệt bại. Cái trò đời, sống chết không có ký, vô số người sống lâu thì cũng bao nhiêu kẻ chết yểu. Song cái vấn-đề dù chẳng lấy gì làm quan ngại, e sợ lắm, thì ta cũng chẳng nên thờ-ơ vô tình mà không lưu tâm đến. Các những cậu sinh-viên ra không kể, ta thử nhìn qua chính những người lớn tuổi, xuất thân từ các trường học Tây ra mà bây giờ hiện làm lại ở các sở Tây ta xem. Nào mấy người thực gọi là được tâm trí khỏe mạnh mà thân-thể cũng khỏe mạnh? Hay vừa độ xuân xanh tự 25 đến 40 tuổi, là cái tuổi đáng như bông hoa tươi cười hớn hở, là cái lúc con người mình mẫn, sắc sảo, phấn chấn khảng cường, đảng lo toan được bao nhiêu công việc, những công việc lâu dài, đại đớn, thì thường khi đã thấy con người hình như ủa mệt, *đâm ỳ* không muốn động-đậy cất nhắc đến một tí gì nữa. Ngoài cái chấp sự hàng, ngày ở trong tòa, trong sở, vô tri đưa đẩy như cái then, cái máy, thì để hồ cái óc cái thần trầy nghĩ biếng làm không thể sao kham nổi, chịu được một tí gì khác gọi là hơi khó nhọc, bền lòng một chút. Ôi! con người thành ra xếp xó, thành loại vào cái hạng chán đời, già cả, miễn là chưa mắc phải những bệnh văn-minh, hay cứ dở giới đã kêu tức ngực vì lựa vào bàn quá, thì cũng là còn may lắm rồi. Ôi! một hạng tráng niên làm nên công, nên việc ở các sở, chẳng ra gì thì cũng là bọn tai mắt hách dịch của quốc-gia, bọn dân-anh tân tiến của xã-hội nhà ta bây giờ, mà cái số nhiều có lẽ thuần như thế cả, thì hảo cái tiền đồ của cả dân Việt-Nam còn mong cậy vào đâu được nữa? Càng nghĩ xa thực càng có phẫn chán ngán!...

Nhưng chán ngán cũng chẳng làm gì! bây giờ ta thử hỏi cái tì tật là như thế mà cái nguyên-nhân do tự đâu và hoặc có cách gì để phòng giữ được chăng?

Cứ như ý riêng kỳ-giả, thì kỳ-giả thiết tưởng, cái nguyên-nhân thứ nhất là lúc bé đi học phần nhiều nỗ lực quá. Một điều ta nên nhận: cái lối học ngày nay khác hẳn với cái lối học ngày xưa. Xưa dứa bé đi học, mỗi ngày chỉ một buổi độ một hai giờ là nhiều. Buổi nào đến cũng chỉ cốt đọc thuộc lòng bài hôm trước, nghe giảng nghĩa bài hôm sau, rồi viết sơn, viết phóng hay viết buông độ một trang, hoặc khi làm đôi câu đối năm bảy chữ để có người tá gà hay vào bậc khá lắm, mới làm văn bài thơ phú tưởng cái phần bắt chép nặng hơn cái phần để cho nghỉ. Quanh đi quẩn lại, lại không ngoại hồ mấy quyển tứ thư ngũ kinh, nghĩa là chỉ mỗi một mặt luân-lý, văn-chương mà thôi. Cái lối nấu sử sôi kinh chỉ vụ lấy trí nhớ, chỉ luyện riêng văn lý như thế, dù cho bắt đầu vỡ lòng ngay tự lúc miệng còn hơi sữa rồi kéo dài theo đuổi cho kỳ đến khi đầu bạc răng long vẫn còn vác nhỏ gọng lều vào trường thi, thì ta tưởng cái sức khỏe kia, dù chẳng là đồng, là sắt, thì cũng không đến nỗi suy mòn, hư hại gì cho lắm. .. Bây giờ đứa bé đi học mỗi ngày hai buổi, năm, sáu giờ đồng-hồ. Tuy gián đoạn có thứ năm, chủ-nhật và mấy tháng nghỉ hè thực, nhưng cái thì-giờ ấy cũng không phải là cái thì giờ nghỉ hẳn để mà chơi; bài học, bài làm và học thêm thường khi vẫn bề bộn có nhiều. Chương trình học đã đủ văn-chương luân-lý, lại còn nào địa-dư, lịch-sử, nào toán-học, cách-trí.... tưởng cái óc non phải có bao nhiêu thứ làm sao mới chịu đựng cho nổi! Phương pháp học đã có tiếng Nam, lại thêm tiếng Pháp, hoặc khi lại còn chữ Hán, tưởng cái thân trẻ phải thiên biến vạn hóa thế nào mới kham cho nên việc! Ai đã từng thấy một cô nữ học sinh trường hàng Cót lên tám, lên chín ra công ra sức học thuộc lòng cái bài bằng chữ Pháp cao kỳ, nghe đâu là những câu ngậm ngùi than tiếc hai đứng thân của cụ *Pát-tơ*, thì người ấy mới rõ cái học bây giờ thực là vất vả, khó khăn, thực là vàng đầu, nhược xác, rứt bao tổn đến khí lực, tâm thần. Nhưng nếu có kia chẳng mải miệt học thế thì làm sao lên cho trôi chảy bao nhiêu lớp tự lớp mười lên tới lớp nhất? làm sao thi cho đỗ đạt bao nhiêu bằng, hết tốt-nghiệp này, sang tốt-nghiệp khác? làm sao cho có đủ tư-cách niên hạn nhằm dùng với lệ luật của Chính-phủ đã ấn định, hơn lên mươi ngày hay kém đi nửa tháng cũng không xong! Cái học kể ra rứt nặng nề, cái học càng ngày lại càng khó. Đứa bé học tưởng đã là kiệt lực, thế mà hình như ta vẫn yên trí nó là lười. Đến nhà trường, thì ông thầy thúc giục luôn, về nhà mình, thì cha mẹ giục giã mãi. Ước gì được phép mâu thỏi cái học của trẻ lên cho chóng phồng! Bao nhiêu là thơ cổ khuyến học, bao nhiêu là chuyện kim chăm học, bao nhiêu là đoạn Tam-tự hay Ngũ-ngôn thích khích việc học, nhắc nhỏm luôn việc học, làm chỗ đứa bé mê mệt về học, dù mải phải học, học ngày lại học đêm, học thầy công lại học thầy tư, học năm, bảy năm ở trường Sơ-đẳng, bốn, năm năm ở trường Thành chung, bốn năm năm ở trường Cao-đẳng cộng đến mười lăm, mười bảy năm mê mệt, dù mải chớ không ít.

Đứa bé đi học như vậy, tạng nó vốn có được khỏe hay không? Ta không nói rằng không. Nhưng ta tưởng hiện nay dân Nam ta, ai đã biết cho con đi học, thường không có phần được tráng-kiện gì cho lắm. Cha mẹ yếu đuối sinh ra con khỏ lòng mạnh mẽ hơn. Con giai con dứa mà cái vẻ yểu-điệu, thướt-tha chẳng khác nào đàn-bà con gái, hay quà nữa, gầy gò, ẻo lả, xanh xao nhợt nhạt, trông chừng hơi khác gió, đổi giời, đã kêu ngay là vàng-vất cùng khó chịu.

Học hành kể ra, đã là quá nhiều, hơi sức tinh lại, lại không được mấy, thế mà tư-cách sống ở dời hỗ để còn chưa thấy gì gọi rằng thay đổi. Nghĩa là ở nhà trường, dứa bé học tập, thì đua đã theo cái lối sinh-tồn cạnh tranh mới, nhưng về nhà mình, dứa bé ăn ở, vẫn dắm đuối trong cái nếp an cư vô sự cổ. Bữa cơm ăn làm gì có thịt cứu với súp bò, hay lầm bỗ dễ thường vẫn chỉ cơm rau muống với đậu rán? Chỗ ngồi học đâu đã có ghế mây với bàn gụ hay vệ-sinh nghe chừng vẫn chỉ còn cái giường phục xuống hay nằm dài ở trên mà học, mà viết? — Cách chơi bời nào đã biết đánh quần với đá bóng hay tiêu-khiển vẫn chỉ còn tò he tí hỏi với một con chút-chít làm bằng đất? — Dịp nghỉ ngơi, ai bảo đã có vườn hoa công với bảo tàng viện huống chi là Tam-đảo với Sầm-sơn hay vẫn chỉ còn thể thao trong xó nhà hũ nút, hay vẫn chỉ còn du lịch trên đầu hè hàng phố, ngoài quán chợ cuối làng?

Đứa bé đi học, đã không được ăn ở sung túc, phòng khoáng thì chớ, nhưng thường khi lại không được yên phận một mình, Chưa hết tuổi sài, cha mẹ đã vội đi dòm môn nọ, ngó môn kia, hỏi vợ, lấy vợ về cho nó, rắp mong nó chóng sinh năm, để bảy, để mau có cháu mà lên ông bà. Thành thử đối với sự học, dứa bé vẫn còn là trẻ con, nhưng đối với gia-tộc nó đã thành người chồng, người cha rất qui hóa!...

Ấy vì một cái nguyên-nhân cố sức học quá mà lại tạng người vốn yếu, mà lại cách ăn chốn ở không tốt lành, mà lại lấy vợ, có con sớm, nên cái học-hành theo lối tối tân hoặc khi mới sinh ra cầu chuyện không hay như ta đã nói ở trên.

(Còn nữa)

N. Ô.-N.

ÂU-CHÂU ĐIỆN-TÍN

HAVAS

Paris, ngày 12 Novembre 1923

Các đường hỏa-xa ở Dusseldorf

Un Dusseldorf. — Theo như một bản giao-ước ký mới đây, các dụng cụ hỏa xa lại giao giả người Đức.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 12 Novembre 1923

Việc phế-đế và cựu đông-công nước Đức

Sở Điện-báo nước Bỉ nhắc lại rằng trước đây khi chính-phủ nước Hà-lan biết ý các nước Đồng minh muốn bắt phế đế nước Đức đề xét âu, thì trong một bức thư của bản chính-phủ gởi cho ông hội-trưởng Đồng-minh thượng hội-đồng có công-nhận cái nghĩa vụ của bản chính-phủ đối với việc phế đế nước Đức trừ-lưu trong địa hạt nước ấy, vừa là vì cái lợi riêng cho phế đế, và vừa là cái ích-chung cho liệt quốc. Trong bức thư ấy lại có nói bản chính-phủ vẫn lưu tâm về cái nghĩa-vụ của mình, sẽ thi-hành các phương sách phòng bị một cách công hiệu, để chế hạn cái tự-do của phế-đế lại. Liệt-cường ghi-nhận những lời ấy của chính-phủ Hà lan nên ngày 26 Mars 1920 quan Lloyd George có thay lời Liệt-cường mà tuyên bố rằng sau này phế đế nước Đức hoặc hoàng-hậu không trú-lưu tại nơi đã định trong địa-hạt nước Hà-lan nữa, mà có sinh ra những sự lôi thôi kia khác của Liệt-cường đã tỉnh trước ngày nay thì chính-phủ Hà-lan phải chịu cái trách-nhiệm của bản chính-phủ đã biết mọi việc mà lại tự ý đảm nhận lấy.

Hội-đồng các quan đại-sứ hội-nghị nhiều hôm thứ năm, đã xét các tin tức gởi đến, nói về việc cựu đông-cung Đức ở Hà-lan về nước Đức cùng là xét những lời của chính-phủ nước Đức trình bày với Đồng-minh rằng về đường luật-pháp hoặc về đường thực sự bản chính-phủ không có quyền cấm không cho một người Đức vào trong địa hạt nước Đức.

Các quan đại sứ đã để trình bản chính-phủ về việc các quan bàn bạc về vấn-đề ấy.

Các số tiền của nước Pháp tạm ứng

Số dự toán các số tiền tạm ứng về năm 1924 đã phát tại nghị-viện.

Số tiền của nước Pháp tạm ứng về năm 1924 để chi vào việc tu phục các miền bị nước Đức tàn phá, cộng là chín nghìn triệu, tính ra ít hơn năm 1923. Cái chương-trình tu phục các miền bị tàn phá chia các công việc làm ba năm. Đến cuối năm 1926, thì các quận bị tàn phá sẽ tu phục xong hết cả.

Ngày kỷ-niệm Định chiến

Tại nhà dòng Westtminster ở Londres có làm lễ kỷ-niệm đình chiến. Anh-hoàng, hoàng-hậu, và các quan Thượng-thư có đến dự lễ.

Tại thành Bruxelles nước Bỉ, bữa hôm ấy một dãy dài những người vì cuộc chiến-tranh mà bị hỏng mất hay tàn tật có diễu trong các phố, rồi đến đặt một bó hoa trên mộ người tử sĩ vô-danh.

Nước Đức muốn thay đổi tòa nội-các

Đảng dân-chủ xin quan thủ-tướng Stresemann hội-nghị với các chánh-đảng để hoán cải lại tòa Nội-các.

Mấy lời của thủ-tướng Stresemann

Ông Strsemann diễn-thuyết tại Halle có đổ lỗi cho Đồng-minh về việc các xưởng đóng cửa trong hạt sông Rhur, và về những nỗi quẫn-bách của nước Đức ngày nay. Ông trách những thợ in đình-công. Ông lại có nói giá tiền nước hỏa-xa, và về việc giảm số các quan chức.

Báo *Le Temps* bình-phẩm bài diễn-văn ấy có kể mấy điều ông Stresemann nói không có lẽ: Như về cái chánh-sách ngoại-vụ, thì chính ông đã công-nhận rằng việc thụ động để kháng là một việc hại vô ích, mà nay ông lại nói vì Đồng-minh nên mới có cái hại thất-nghiệp ở hạt sông Rhur. Và các mỏ và các công xưởng ở dấy hiện nay chưa làm việc, là bởi các nhà thực-nghiệp nước Đức chậm chạp không với ký giao-ước với Đồng-minh vậy.

Về việc chánh trị nội vụ, thì trước ông Stresemann cùng với đảng Xã-hội mà cầm quyền chính, đến bây giờ ông lại tây tông với Von-Kanr.

Cái phong-trào biệt-lập ở nước Đức

Cái phong-trào biệt-lập trong đất Palatinat vẫn tiến-bộ.

Linh vệ-binh ở Spire, đóng ở dinh quận-trưởng, tuân lời của đảng biệt-lập yêu-cầu và giao khí-giới cho các quan trú-binh.

Tại Brewlitz đã tuyên-bố chánh-phủ Cộng-hòa biệt-lập

Một cái xe ca-mi-ông của đảng biệt-lập bị đánh ở gần Neustadt. Nhiều người chết.

Việc trong hạt trú-binh

Sau khi các quan trú-binh, các quan về sở quản-lý các đường hỏa-xa, và quan thượng-thư bộ Giao-thông nước Đức hội-nghị với nhau, thì ngày 11 Novembre đã ký một bản giao-ước về việc các đường hỏa xa của nước Đức.

Nay mai viên đại-biểu nước Đức và quan Giám-đốc sở quản-lý hỏa-xa Pháp-Bỉ lại sẽ hội-nghị ở Mayence để bàn về mấy vấn đề chuyên-môn khác.

Từ hôm 17 Octobre đến giờ, số thợ-thuyền đến xin làm việc cộng là 124.000. Hiện 35.000 đã đến làm việc.

Trong hạt trú-binh tình trạng vẫn yên ổn.

Một quan nguyên Thượng-thư nước Bảo bị giết

Quan nguyên Thượng-thư nước Bảo tên là Douparineff, mới phải kết án tội giam trong khi linh giải về Pleveur, đương ở trên hỏa-xa nhảy xuống để trốn, linh bèn bắn súng theo, thì ông trúng phải đạn mà chết.

Tại dinh quan Giám quốc

Quan Giám quốc tiếp M. Cousin là trưởng tàu tàu *André Lebon* và M. Fombertaau, là đại-biểu của Hãng tàu bể.

Tin Trung-hoa

Ngày 3 Novembre 1923

Quân Điền-tỉnh thắng trận

Quân Điền-tỉnh lại lấy được Bình-sơn.

Liên-quân và quân-đội Trần-quýnh-Minh đánh nhau ở Phi-nga-Lĩnh

Hoàng đại-Vĩ họp quân với Tang-trí Bình, đánh Trần-quýnh-Minh, Liên quân (quân đội về phái Tôn-Văn) lấy được Huệ-châu.

Nam-quân lại lấy được An-dung

Lâm-thụ-Nguy lại chiếm được An-dung; Lã xuân-Vinh (tướng Trần-quýnh-Minh) chết ở giữa trận.

Tin Bắc-kinh

Tào-Côn cử Vương-thừa-Mân làm Trực-lệ đốc-lý quân vụ. Hồ-cảnh-Dực nhờ Ngô-bội-Phu cứ minh làm Tuyên-đô-thống.

Sứ-đoàn các nước đối với Tào-Côn

Công-sứ các nước, đối với Tào-Côn, chia làm hai phái: phái tán trợ và phái phản đối. Việc bảo-hộ thiết-lộ, thì muốn theo lời nghị trước của Công-sứ Anh, chỉ cải định một điều: thiết lộ Tân-Phổ và Kinh-Hán, hai đường ấy thì người giáo-luyện và chủ-nhiệm về việc sổ sách, phải dùng người ngoại quốc.

Vương-dục-Chi và Ngô-dục-Lân phản đối việc tái giảm quan lại

Vương-dục-Chi và Ngô-dục-Lân phản đối việc tái giảm quan lại, xin Tào-Côn thu hồi cái lệnh tái giảm, sợ nhiều người sinh ra oán vọng.

Tào-Côn muốn thay đổi đại-lại các tỉnh

Có tin đồn rằng chức tỉnh trưởng Giang-tô và Sơn-tây, cuộc đổ thông tuy-viễn đều thay dùng người khác, Ngô-bội-Phu cử Hồ-cảnh-Dực làm tỉnh trưởng Sơn-tây. Việc ấy chắc có sinh ra nhiều việc biến động to.

Tin Tôn-Văn

Tôn-Văn lại sắp sửa sang Huệ-châu, để kịch lệ tướng sĩ, mau được thanh công rồi mới định kỳ về đánh Bắc-kinh.

Trần-quýnh-Minh khai quân sự hội nghị

Trần-quýnh-Minh triệu tập các tướng hiệu, hội nghị ở Mai-luyện, để bàn việc quyết chiến với Nam quân.

Đoàn-kỳ-Thụy sai đại-biểu sang Quang-đông

Đoàn-kỳ-Thụy sai đại-biểu sang Quang-đông, để trù nghị với Tôn-Văn về việc đánh Bắc-kinh.

HOÀNG-HẬU NƯỚC ANH VỚI MỘT BÀ LÃO BÁN MẬT ONG

Một tờ báo nước Anh có đăng chuyện sau này:

Mới đây hoàng-hậu nước Anh có đến chơi mấy ngày tại nhà quyền-quí kia trong một làng ở vùng biên-thùy nước Anh. Bà chú nhà biết tính hoàng-hậu thích mật ong, tự đi xe ô-tô đến tận nhà một người đàn bà có tiếng là có thứ mật ngon nhất trong vùng ấy, để mua mật thực ngon dâng hoàng-hậu xơi.

Tới nơi, bà chủ nói thực là mua mật ngon thượng hạng để dâng hoàng-hậu.

Người hàng mật thấy nói thế, nghiễm nhiên lắc đầu nói: « Không, mật tốt của tôi phải để dành cho bạn hàng quen, không sao bán được. » Bà chủ tha hồ nói thế nào người đàn bà ấy cũng không nghe. Sau bà chủ cũng đành trở về không mua được một ống tốt của nhà ấy.

Ấy câu chuyện tầm thường có thế mà thôi. Nhưng giá thử câu chuyện tầm thường ấy lại xảy ra một ở nước khác, chẳng biết cái tinh mệnh và cái cơ-nghiệp của chị hàng mật sẽ ra thế nào?

HÀI ĐÀM

Ó máu đau bụng

Lý Mọt nhân làng có con trâu chết. Quan về khám nghiệm truyền phải đào sâu đồ với mà chôn đi. Lý Mọt liền thoảng bẩm:

Dạ, bẩm quan lớn, con xin tuân lệnh.

Ừ, thầy là người biết, phải hiểu bảo cho dân chớ đại ăn vào, không những là mang tội lại có khi mắc bệnh nguy-hiểm nữa.

Dạ, bẩm quan lớn, làng con chúng nó nguy lắm, coi miếng ăn bằng cái tán cái tàn, thấy có con trâu chết chỉ lăm le muốn ăn thịt, con phải lấy lẽ vệ-sinh mà khuyên bảo mãi chúng mới nghe.....

Lý Mọt đương nói, vừa giơ tay lên gãi đầu thì trong bọc rơi mấy cục gì đánh cộc một cái xuống đất! Mọi người đều nhìn xem, thì ra một củ gừng và mấy củ tỏi *kéch-sù!*

Lý Mọt luống cuống toan nhặt. Quan liền hỏi:

Cái gì thế, thầy Lý?

Dạ, bẩm quan lớn, con vẫn có cái mẫu đau bụng, cứ phải dái những cái này luôn ở trong lưng.

Phú-sơn

Cuộc thi thơ

Của Nouvelle-Revue xã-ế

Thơ

MCXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành-miếu xưa nay vẫn trọng sùng,
Ba cuộc triều-đình nên nếp cũ,
Một dòng đạo thống lửa hương nồng
Treo gương thi-lễ soi Nùng Nhị,
Mượn bút xuân-thu điểm Lạc Hồng.
Tôn giáo đến này thành thị ấy,
Hoa-phong thơm mãi với Nam-phong.

MCXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu dây từ Lý khởi công.
Lễ nhạc ba triều Nùng Nhị rạng.
Thi-thư một lối Bắc Nam chung.
Biết bao tang-hải xoay trời đất,
Còn vững cung-tường với núi sông,
Đạo mạch nên xưa hồn Việt cũ,
Mưa tuôn gió giục vẫn đèn chong.

Vũ-đình-Toản
Làng Trang-vĩnh, Nam-định

MCXL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu còn gài dấu cũ chung.
Cung rộng trăng in làn nước Nhị,
Tường cao gió thoảng đỉnh non Nùng
Nhà vương dặt trẻ vòng Lê Lý,
Cửa thánh trời riêng cõi Lạc Hồng.
Nhẫn nhủ đồng-bào trong mấy triệu,
Cột cương-thường đó thử qua trông.

Trần-xuân-Nghi
Làng Quần-phương-trung, Nam-định

MCXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu to thay có phải không ?
Đất cũ thành La mây khói tỏa,
Trời riêng dân hạnh lửa hương xông.
Các khuê sao chói miền Lư Tản,
Bia Giám gương soi giống Lạc Hồng.
Gió Mỹ mưa Âu phong-hội ấy,
Ai người vẻ đạo thử qua trông.

Trần-huy-Luyện
Làng Quần-phương-trung, Nam-định

MCXLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôn giáo nên xưa vẫn lĩnh sùng.
Kỳ bác đây là nơi thắng địa,
Trời Nam riêng một nóc khuê cung.
Phấn tô các Lý màu phai thắm,
Mực điểm bia Lê nét nhạt nồng.
Nùng Nhị chứng anh người để mấy,
Đường đàn ai có nhớ dây không

Trần - Rinh
Làng Quần-phương-trung, Nam-định

MCXLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Không tôn nghiêm nhất cõi đông
Nhà đạo-đức xưa đời vẫn kính,
Nếp cung-tường cũ khách hằng trông
Bằng phơi bia đá mang cung quế,
Loà gọi lầu khuê trận gió thông.
Thế-giới bao nhiêu người bác-cổ,
Dễ ai sùng bái để ai không ?

MCXLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu còn in dấu cổ-phong
Có các khuê-văn bia tiến-sĩ,
Giữa vùng sông Nhị chốn non Nùng.
Qui-mô triều Lý nên xây trước,
Hương lửa rừng nho đạo giữ chung.
Dâu bể cuộc đời thay đổi mãi,
Mà cung tường vẫn đứng phương đông

Nữ-sinh, Đỗ-hồi-Dương
Làng Tang-trữ, Nam-định

MCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu còn nguyên dấu phấn-[cung.
Đạo-đức trong chung nhà thánh triết,
Cung tường đứng vững mặt non sông

Sương phơi bia đá gương tam giáp
Sao tỏ lầu khuê bóng cửu-trùng,
Trải Lý Trần Lê nay Nguyễn-thất,
Cuộc dời dẫu đổi vẫn nho phong.

MCXLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Không càng tôn đạo Không sùng
Tên mượn tam-đồng tiêu dất Bắc,
Lễ theo nhị-tế trọng trời Đông.
Long-ô sá kể đời Tấn Hán,
Phù-mỹ hẳng trông xứ Nhị Nùng.
Kia các khuê-văn bia tiến-sĩ,
Ai người bác-cổ giữ gìn chung.

Nữ-sinh, Ng-ngọc-Lê
Làng Tang-trữ, Nam-định

MCXLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu danh lừng cõi Á-đông.
Khuê đẩu sáng chung gương nước Nhị
Khói hương ngào ngạt đỉnh non Nùng
Đông-đô thành quách bao dâu bể,
Giám đia cung tường vững núi sông.
Sự-biểu chữ vàng bia đá tạc,
Muôn thu còn mãi nếp nho-phong

Phạm-khắc-Ích
13, Rue du Cuivre, Nam-định

MCXLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành hóa gây nền cõi Lạc Hồng.
Miếu vũ nghiêm-trang Nùng lĩnh Bắc
Huyền ca thấp thoáng Lỗ thành Đông.
Mảnh gương nhật-nguyệt đời đời sáng
Dộng nước Tử Thù mãi mãi trong.
Nhẫn hỏi vừa nay Âu Á hội.
Lễ thi còn giữ nếp xưa không ?

MCXLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành chỉ Nam ta đó phải không ?
Gương dựng thi - thư cùng bể rạng.
Đèn treo nhật-nguyệt giữa trời trong
Non Nùng thấp thoáng non Nê biếc,
Suối Nhị quanh co suối Tử trong.
Trải mấy mưa Âu và gió Á.
Cỏ cây còn nhuốm thức hoa-phong.

Trần-hữu-Thuần
Hoàng-công, Quảng-trị

Tin sau cùng

Phế đế nước Đức

Báo *Gazette* ở nước Bỉ đăng tin rằng phế đế nước Đức đã được giấy thông-hành để trở về nước Đức.

Cựu đông-cung nước Đức

Nước Pháp chứng minh rằng cứ theo như hòa nghị Versailles thì chánh-phủ trung-ương nước Đức phải nộp cựu-đông-cung. Vậy Đồng-minh yêu-cầu nước Đức phải nộp cựu-đông-cung, và hoặc trục xuất cảnh ngoại, nhược bằng không thì Đồng-minh sẽ thi-hành các phương sách trừng-trị.

Nước Đức muốn lập lại quân-chủ chăng

Ở Berlin có tin đồn nói rằng Von-knilling là thủ - tướng hầu quốc Bavière có đến Berlin hội-nghị với quan Stresemann. Sự-luận cho việc ấy làm quan trọng lắm, vì hôm nay ở Munich tòa trị-sự của đảng dân-chủ ở Bavière có hội - nghị, chắc là để bàn nhau xem nên xử trí thế nào đối với việc Von Kahr diễn thuyết với công chúng, khuyên ai nấy nên quay quần chung quanh lá cờ đen, trắng và đỏ, tức là biểu hiện của đế-quốc chính-phủ vậy.

Tại nhà thị sảnh Paris

M. Midol, là một người về đảng Cộng-sản bị kết án trong năm 1920 về việc thợ hỏa-xa đình-công, đi trốn ở nước Thụy-sĩ. Mới đây, M. Midol trúng cử nghị-viên thành-phố, bèn trốn về thành Paris và ngày hôm nay đến dự hội-đồng tại nhà thị sảnh. Khi linh cảnh sát tới nơi để bắt, ông hô-trưởng giấu M. Midol vào trong phòng giấy. Linh cảnh-sát cạy cửa ra, thì M. Midol đã trốn mất rồi. Hiện linh cảnh-sát đương tầm nã.

MỘT TIN VỀ VIỆC KHAI-QUẬT CỒ MỘ AI-CẬP

M Houard Carter là người đã cùng với Lord Carnarvon tìm thấy cái huyệt táng vua Toutankhamon đã ba, nghìn năm nay, mới đến Ai-cập Trước khi ở Londres lên đường ông có nói với một nhà làm báo :

« Tôi chắc rằng tôi sẽ tìm thấy cái *mộc-nãi-ự* (momie) của vua Toutankhamon và tôi chắc rằng cái phòng để mộc-nãi ý kẻ trộm cắp chưa từng phạm đến. Song tôi xin nói ngay rằng các bạn đồng chí của tôi cũng tôi không ai có ý làm hư hại đến hài-cốt của vua Toutankhamon. Bằn tâm chúng tôi chỉ muốn xem xét cái tử-thi cùng cách ướp hương mà thôi, chắc là việc chúng tôi làm đó có thể phát minh được nhiều điều bí mật xưa nay ta chưa biết. Xem xét xong, chúng tôi lại sẽ lấp huyệt lại để yên như trước, cho vua Toutankhamon yên giấc muôn năm vậy.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 25 độ

Giá bạc.—Kể từ ngày 14 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 00.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 13 Novembre 1923* : 3 ƒ· 55,20. — 3 ƒ/. Thứ hoãn vốn dân 65.80. 4 ƒ/. 1917 59.25. — 4 ƒ/. 1918 58.60. 5 ƒ/. 1915-1916 71. 15. 5 ƒ/. 1920 85.55. — 6 ƒ/. 1920 85

Tàu thủy. — Tàu *Lieutenant Messiessay* khởi-hành ở Londres ngày 10 Novembre đi Saigon và vịnh Petchili.

Tàu *Songbo* khởi-hành ở Haiphong đi Quảng-đông qua Hương-cảng ngày 17 Novembre hồi 7 giờ. Thơ từ ở Hanoi thì ngày 16 Novembre, chuyến xe-hỏa số 7 hồi 20 giờ 7 phút sẽ chở xuống Haiphong.

Quan Toàn-quyền đi Nam-định. — Như bản báo đã nói trong số hôm qua, quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ đã đi ô-tô xuống Nam-định sáng hôm nay lúc 7 giờ. Các quan đi với quan Toàn-quyền là quan quản-lý văn-phòng Le Fol, quan cai-trị Dupuch và quan trung-úy Bon.

Hội-đồng Chính-phủ. Chiều theo chỉ-dụ ngày 20 Octobre 1911 lập ra hội-đồng Chính-phủ thì các quan chức có tên sau này được cử làm hội-viên Hội-đồng Chính-phủ :

Hội-viên thực thụ :

S.E. Tôn-thất-Hân, nguyên Cơ-mật-viện trưởng, đại biểu Trung-kỳ ;
S.E. L'Okrna Youmrétch Son Diep, Hình bộ thượng-thư, đại-biểu Cao-mên ;
M. Lê-văn-Trung, nguyên nghị-viên hội-đồng Quản-hạt, đại - biểu Nam-kỳ ;
M. Hoàng-trọng-Phú, Tổng-đốc Hà-đông, đại-biểu Bắc-kỳ ;
M. Tiao Phetsarath, đình thần xứ Luang Prabang, đại-biểu Ai-lao ;

Hội-viên dự khuyết

C. E. Ng-hữu-Bài, Lại bộ thượng-thư, Cơ-mật viện trưởng, đại-biểu Trung-kỳ ;
M. Lê-quang-Hiển, hội-viên Hội-đồng Tư-mật, đại-biểu Nam-kỳ ;
M. Lê-trung-Ngọc, tổng-đốc viện Thượng-thẩm, đại-biểu Bắc-kỳ ;
S. E. L'Ojuha Yothéa Norin Ith, phó Thượng-thư Nội-vụ, đại-biểu Cao-mên ;
M. Tiao Souvannarath Chao-muong Paklay đại-biểu Ai-lao.

Các phiếu công-thái Đại-pháp — Trong một số trước bản-quán đã đăng một tờ bá cáo cho các nhà mua trái phiếu Đại-pháp lợi-tức 4 ƒ/. năm 1917 và 1918, lợi-tức 5 ƒ/. và 6 ƒ/. năm 1920, nên kíp đến các sở kho-bạc mà đổi lấy trái-phiếu nhất định về, nếu để chậm thì sau này gặp lắm nỗi lôi thôi lắm.

Chắc rằng những người đã chăm như vậy là những người ở xa chốn thì thành cả, khi quan sức mua thì chỉ biết mua, tưởng lấy cái giấy biên lai về là đã rồi. Thiết tưởng việc này các quan phụ mẫu cũng nên bảo cận-kẽ cho những người thuộc-hạ biết, cũng như là khi trước các ngài đã lắt tắm về việc khuyên dân mua trái-phiếu vậy, chẳng có người nhà quê mình phàm làm điều gì cũng chỉ mong đợi quan sức mà thôi.

Hội Khai-trí tiến-đức lên yết kiến quan Toàn-quyền. — Chiều hôm qua hồi 4 giờ, tòa Trị-sự hội Khai-trí tiến-đức có lên yết kiến quan Toàn-quyền mới, do quan Thống-sứ Bắc-kỳ giới thiệu. Nguyên là từ khi ngài đảo nhậm, hội Khai-trí chưa được dịp lên yết ngài, nay nhân hội sắp mở cuộc đấu xảo mĩ-nghệ thì tòa Trị-sự lên kính chào ngài và mời ngài đến bữa khánh thành đấu xảo tới chủ tọa cho. Quan Toàn-quyền tiếp chuyện tòa trị-sự non một giờ đồng hồ và có chỉ giáo cho hội nhiều điều rất có ích về đường mĩ-thuật. Ngài có nhận đến ngay mở cuộc đấu xảo sẽ đến khánh-thành.

Việc ra vào tạ phủ Toàn-quyền. — Phủ Toàn-quyền có lại các cho các báo-quán tin sau này :

« Kể từ ngày 15 Novembre trở đi, cửa phủ Toàn-quyền về phía đường Carnot thì ban ngày chỉ riêng những xe đi đến dinh mới được vào mà thôi. Còn những xe đi đến các tòa trong phủ Toàn-quyền thì phải vào cửa phía Trại-hàng-hoa. Từ 21 giờ trở đi, thì các xe cộ chỉ được vào một cửa là ở phía đường Puginier. Những người có việc cần phải vào trong vườn phủ Toàn-quyền thì cứ đến trình cho bốp tuần-cảnh gác ở cửa biết. Nếu gặp sự khó-khăn thì có thẻ đánh giấy nói hỏi quan chánh sở Nội-vụ (Service Intérieur) hay là quan võ hầu cũng được ».

Có lẽ chữ Carnot trên kia lầm thì phải, mà chính là chữ Puginier vì đường Trại-hàng-hoa chính là đường Carnot.

Việc bán đấu giá các bãi bể. Điều lệ về việc bán đấu giá các bãi bể ở Nam-định và Thái-bình thì hiện đang soạn, chừng nay mai xong, sẽ đem công bố. Những đất ấy sẽ bán đấu giá chia ra từng khu mà nghe đâu chỉ người Pháp với người thuộc-địa Pháp được mua đấu giá mà thôi, chứ người ngoại quốc không được dự.

Rạp chớp bóng

FAMILY-CINÉMA

29, 31, phố hàng Buồm, Hà-nội

Từ ngày thứ tư 14 đến ngày thứ sáu 16 Novembre 1923

Sẽ chớp :

YÊU NHAU THÌ....

là một phỏ tiêu-thuyết tây soạn riêng về việc chớp bóng, chia làm 10 hồi :

Thứ tư 14 Novembre 1923

Buổi chiều và buổi tối

Chớp hồi thứ 1, thứ 2 và thứ 3

Thứ năm 15 Novembre 1923

Buổi chiều và buổi tối

Chớp hồi thứ 4, thứ 5 và thứ 6

Thứ sáu 16 Novembre 1923

Buổi chiều và buổi tối

Chớp hồi thứ 7-8-9 và 10

2160

Tòa thượng-thẩm.— Chiều hôm qua, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Cái sấy nấy cái ung. — M. Bùi-v-Tân nguyên thư-ký sở Kho-bạc ở Huế (Trung kỳ) một hôm vì chuyện đi xe đạp cãi nhau với hai người ở dọc đường. Sở Cẩm làm biên-bản phạt vi-cảnh 1 đồng cùng hai người kia mỗi người 4 hào. Nhưng M.Bùi-v-Tân nhất định không chịu nộp lại nói một cách ngạo mạn. Tòa án Trừng-trị Tourane phạt M. Bùi-v-Tân 1 ngày tù.

Lại vì việc ấy M. Bùi-v-Tân kiện M. Lacaze là Cẩm ở Huế vì chuyện thù, ức hiếp đánh đập, rồi giập đầu vào tường, có đem con gái là cô Bùi-thị-Tường đến làm chứng. Con gái thì khai là lúc đánh cô đứng ở cửa sở Cẩm trông thấy. Khi tòa án xét không có chứng cớ gì thì đình cứu việc kiện ấy. Vì thế M. Lacaze kiện lại hai bố con M. Tân là vu oan. Tòa án Trừng-trị Tourane phạt người cha 6 tháng tù và 5 0 quan, người con gái 1 ngày tù và 5 0 quan, bắt hai bố con cùng nhau bồi 50 đồng cho nguyên đơn và bắt phải đem đăng bản án vào các nhật-trình ở Trung-Bắc lưỡng-kỳ và báo *Trung-Bắc tân-văn* mà tiền thuê đăng thì bên bị phải chịu.

Trước mặt tòa Thương-thẩm M. Bùi-v-Tân cứ khóc nức khóc nở kêu là oan, khai rằng vì ông Cẩm thù chuyện không gả con gái cho nên mới sinh ra những chuyện ấy.

Tòa Thượng-thẩm nghe luật - sư hai bên cãi rồi tuyên án y phạt Bùi-v-Tân 10 ngày tù về việc trên, 6 tháng tù và 500 quan về việc dưới, nhưng cho phạt tù được hưởng án treo và hợp làm một, nghĩa là có 6 tháng án treo mà thôi, y án phạt người con gái 5 quan tha cho phạt tù 1 ngày, tăng tiền bồi thường lên 100 đồng và tha cho không phải thuê đăng bản án vào các nhật-trình.

Sổ tiền quyên nước lụt. Số tiền quyên được trong cuộc lạc-quyên giúp các nhà bị lụt mà hội-đồng tổ chức ở Hanoi đã nhận được đến nay cộng là hai vạn ba nghìn đồng.

* * *

Hội-đồng trị-sự hội Cứu-trợ các miền bị lụt mới nhận được một số tiền là 140 p. 85 của ông Nguyễn-văn-Luận thượng hạng thư-ký ở tòa Công-chính Dalat phía Nam xứ Trung-kỳ gửi ra là một số tiền ông đã tự nghe tin đồng-bào ở ngoài Bắc bị thủy-tai mà ông đứng lên cổ-động các qui quan và các chức đồng-sự với ông trong tòa Công-chính và các viên chức các tòa các sở cùng là các nhà thương-mại quen biết ông ở Dalat có lòng từ-thiện quyên tiền quyên tiền như sau này :

MM. Ciciliano, 3 p ; Craste, 2 p ; Crocquet, 2 p ; Lachamp, 2 p ; Huet, 2 p ; Ng-v-Luận, 10 p ; Đinh-văn-Hai, 2 p ; Phạm-ngọc-Huy, 2 p ; Ng-đăng-Lộc, 2 p ; Nguyễn-xuân-Vinh, 2 p ; Trương-ngọc-Mỹ, 2 p ; Ng-v-Sở, 10 p ; Bùi-văn-Trà, 5 p ; Phạm-ngọc-Châu, 5 p ; Đào-thị-Nhung, 5 p ; Trần-thị-Trường, 5 p ; Nguyễn-Lễ, 3 p ; Rosenthal, 3 p ; Trần-Vân, 2 p ; Đoàn-văn-Dung, 2 p ; Đoàn-Cung 2 p ; Ng-văn-Chánh, 2 p ; Ng-đức-Lợi, 2 p ; Nguyễn Ngọc, 2 p ; Đỗ đình-Thuy, Phạm-đình Liêu, Ng-đắc-Guiân, Lê-văn-Sơn, Lưu-đức-Bên, Trần-v-Cao, Bùi-quang-Nghĩa, Tống-viết-Đôa, Bùi-diễn-Khánh, Huỳnh-v-Nhân tức Mẫu, Lê-khắc-Minh, Ng-sĩ-Ấp, Trương-Châu, Tôn-thất-Chi, Nguyễn-v-Công, Thomas, Phạm-văn-Thông, Ng-đình-Lnông, Lê-v-Tường, Nguyễn-Phước, Phạm-văn-Mỹ, Ng-thị-Hai, Lê-ngọc-Mai, Trần-văn-Hưởng, Phạm-đình-Dương, Bùi-quang-Ý, Hồ-sĩ-Liên, Đoàn-ngọc-Bích, Nguyễn-phi-Hồng, Vương-v-Mỹ, Ng-v-Biên, Paul Joseph Phan, Phan-Uynh, Ng-quang-Phủ, Ng-thị Hai, Lê-văn-Xuân, Huỳnh-Trí, Nguyễn-châu-Thời, Hoàng-thanh-Uỷ, Ưng-Uyên, Ng-v-Xăng, Ng-hữu-Vinh, Đỗ-v-Cô, Trần-v-Giai, mỗi ông quyên 1 p ; Lê-Quế, Bùi-quang-Chiên, Ng-v-Trước, Lê-v-Hoàn, Lương-hữu-Chất, Ng-viết-Hồ, Ng-đình-Sung, Hoàng-xuân-Trọng, Hoàng-sinh-Huy, Võ-thái-Hy, Lê-thế-Đồng, Ng-đăng-Dung, Thân-đắc-Điểu, Phan-đắc-Thiêm, Lê-Hs. Trần-Lưu, Đào-xuân-Hiển, Tô-kim-Thời, Ng-v-Lâm, Lê-Cư, Huỳnh-v-Ngãi, Ng-Lịch, Đoàn-Nhượng, Hồ-thế-Hiệp, Trương-v-Chánh, Lưu-đức-Hoạt, Ng-v-Thăng, Lê-hữu-Thịnh, Lê-Dương, Ng-hữu-Tuỳ, Ưng-Du, Ng-quốc-Tế, Ng-Lung, Trần-Tăng, Hồ-quang-Minh, mỗi ông quyên 0 p. 50.

Hội-đồng chúng tôi thay mặt các bị lụt cảm ơn ông Nguyễn-v-Luận và các ông các bà ở xa xôi có lòng bác-ái giúp kẻ khốn cùng, miếng khi đói bằng gói khi no.

Hội-đồng trị-sự lại cảo

Cải chính. — Trong số báo hôm qua, về mục cuộc thi xe đạp ngày hội Chiến-thắng ở Hà-nội, vì bản cảo chữ đánh máy của tòa Đốc-lý gởi lại tên các người Nam trúng giải đều không đánh dấu, cho nên không được đúng, vậy nay cải-chính lại, như sau này :

MM. 1· Cồng ; 2· Bâu ; 3· Bồng.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

85 28

ĐA-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là kì-tình tiểu - thuyết cũng được, mà cho là trinh - thám tiểu - thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

Phu-nhân muốn nói mà còn ngại ngần chưa tiện nói ra. Giờ lâu mới thổ thẻ mà rằng :

– Ông Khắc-lôi-tề ơi ! Bây giờ tôi lấy ông làm một người tâm phúc vậy.

Tôi nói :

— Phu-nhân cứ nói, điều gì tôi cũng xin tuân.

Phu-nhân nói :

— Tôi cùng Cách-tư-thắc vốn xưa kia đã cùng nhau đính ước trăm năm. Cho đến ngày nay, một mối tơ lòng, cái ái tình ấy vẫn còn chưa đoạn tuyệt. Bởi chưng bấy giờ gặp cái phong-trào bạo-liệt ở trong chính-giới, mà chính Cách-tư-thắc lại là người thủ-phạm . . . Công việc vỡ lở, Cách-tư-thắc cũng không từng có nửa lời biện bạch, mà cũng không từng có nửa lời nói trước với tôi, tôi thấy thế biết rằng nhân duyên đến thế là thôi . . . không sao có hy-vọng gì nữa. Liền hủy cái hôn-ước cũ đi . . . Chẳng những hủy hôn-ước mà thôi, tôi lại còn phải liên-lạc với đảng thù-nghịch của người vị hôn-phu để tự cứu lấy mình cho thoát-nạn . . . Thế nhưng nay xét ra thì Cách-tư-thắc thực chẳng làm gì nên tội.

Nói đến câu « Chẳng làm gì nên tội » tiếng nói rất ra chiều thê-thảm, nước mắt chảy vùng quanh . . . Tôi cũng thở dài, cho là một việc bất-hạnh.

Phu-nhân nói :

Từ đấy mà đi, Cách-tư-thắc bốn phương xiêu dạt, chân trời góc bể, cũng chưa từng luận-thú với ai. Trong mấy năm nay, người đời ai cũng bảo rằng ông ta chết. Tên ông ta không phải là Cách-tư-thắc, đối với ông, cũng không dám nói thật tên họ ra đấy. . .

Nói đến đấy, nức nở không thành tiếng thổn thức mà rằng :

— Thân tôi đã trước lắm sau lỡ, song lòng riêng thì riêng vẫn kính yêu, cũng tưởng rằng chẳng đến nỗi nào, ai ngờ ra cơ sự thế này, tôi thực không nỡ trông thấy ông ta lúc chết.

Tôi nói :

Có phương pháp gì để cứu cho ông ta khỏi chết hay giờ ?

Phu-nhân nói :

— Cho tôi vào thăm ông ta một lát và để tôi vào một mình thôi.

Tôi nói :

— Được ! Xin mời phu-nhân lên gác. Thầy phu-nhân liền ấn gác. Đến nơi, Cách-tư-thắc vẫn cứ dán đương viết, cánh cửa mở, khói thuốc lá tỏa bay mờ mịt kín cả gian phòng.

Tôi mở rộng cánh cửa, mời phu-nhân vào, xong rồi tôi liền xuống gác, lại vào trong phòng sách.

Đan-liệt bấy giờ đương hứt xi-gà, nét mặt rất ra chiều nhàn-nhã, trên bàn nào rượu, nào nước đá, bầy đặt ngổn ngang. Tay đương cầm tờ báo Thái-ngô-sĩ.

Khi tôi vào, Đan-liệt liền bỏ tờ báo xuống, rồi đưa mắt trông tôi.

Tôi nói :

— Giờ phu-nhân ở trong phòng ông ta, đương cố sức để dành ông ta rằng nên tiếp kiến ông, để cùng nhau thương lượng.

Đan-liệt nói :

— Ông có bận việc thì xin cứ tùy tiện. Tôi chờ lâu cũng được, không có vội gì.

Tôi bấy giờ đương thèm đến khi-trời quang-đãng, liền lững thững ra vườn, vì nhất sinh tôi chưa trải những việc phiền kịch bao giờ, mấy hôm nay bỗng lạc đường vào trong đám sa-mù, lần mò sờ soạng chẳng hiểu ra làm sao, thì lấy làm phiền muộn quá. Thơ thẩn đến hơn một tiếng đồng-hồ, bỗng thấy tên thị-giả ra nói rằng Cách-tư-thắc cho gọi tôi vào ; tôi lập tức đi ngay lên gác.

Tôi vào đến nơi, thấy phu-nhân ngồi kề ngay trước bàn Cách-tư-thắc, nét mặt buồn rầu ủ-rũ, lại có phần lo ngại hơn lúc trước nhiều !

Phu-nhân ngành ra mà bảo tôi rằng :

— Tôi nói đã hết lời, mà cứ khăng khăng cố tình muốn chết !

Cách-tư-thắc bỗng cầm tay phu-nhân mà nói :

— Ái-nhân-na nàng hỡi ! việc này không có nói chuyện muốn hay không mà được ! chớ nào tôi có muốn chết ở đâu ! Địa ở dưới gác kia nếu có vào, thì tất bảo tôi rằng : « Máy mà đem tin tức nói thật cùng ta, thì cái tội chết của mày sẽ thoát ngay lập tức ! » Thế nhưng nếu tôi mà nói thật, thì cho dẫu trăm nghìn điều ước, cũng không được việc gì, mà cái chết của tôi, thì vẫn không sao thoát được. Phải biết rằng giờ tôi thật không sao tránh khỏi cái chết nữa, nó dẫu ung tha cho tôi được thoát, nhưng cái chết của tôi cũng vẫn còn lại đó, vậy thì dại gì mà phải thú thực với nó làm chi ! Những điều tôi giữ kín, quan hệ lắm lắm ! Có dễ đem mà bảo nó thế nào được !

Bấy giờ phu-nhân đã sụt sùi không sao cầm được nước mắt.

Tôi liền nói :

— Cách-tư-thắc ! Những tin tức mà ông giữ kín, có điều gì hại đến người ta, mà đến điều kết oán gây thù cùng người ta như vậy. Nếu nói ra mà khỏi chết, thì tội gì mà bo bo giữ kín làm chi ! Tôi nghĩ trong thiên hạ, việc gì thì đồng tiền cũng có giá-trị cả ! Việc này ông thử nghĩ, có thể lấy lợi mà dụ nó được không ?

Cách-tư-thắc nói :

— Tôi đây cũng là người cùng-túng, mà Đan-liệt cũng là đại-biểu cho công việc trong một xã-hội, nên chi việc đó ông không biết rõ đấu đuôi, thì ông cũng không có thể bàn tính được. Song điều đó tôi cũng không dám trách ông. Người nước Anh này, vốn có vài người biết rõ việc ấy. Ông dãi tôi thật là trung hậu, vậy xin bằng lòng lánh ra chỗ khác để tôi cùng phu-nhân quyết biệt mấy lời. còn người ngoài, tôi không ưng cho một người nào giáp mặt tôi hết ! Một giờ đồng hồ nữa, tôi sẽ viết xong.

Tôi thấy chỉ Cách-tư-thắc đã quyết định một bề, liền đi xuống đúng trước lối đi, để chờ phu-nhân xuống.

Phu-nhân đã đi xuống, như người đi trong giấc chiêm bao ! Vuộng khăn trùm mặt rất dày, trông không được rõ mặt. Tôi đi gọi người đóng xe sẵn phu-nhân lên xe về thẳng, không nói nửa lời.

Tôi lại trở vào trong thư-phòng, tiếp Đan-liệt, Đan-liệt vẫn như người vô-sự, xì gà cứ hút luôn mồm !

Tôi nói :

— Ông bạn tôi hẹn một giờ nữa mới trả lời, giờ hãy mời ông ra vườn chơi cho giải trí !

Đan-liệt cũng ra người phong nhã. theo tôi ra ngắm vườn trông cảnh, hình như những thứ cỏ tươi hoa đẹp, chỉ tôi ngửa hay hẫn đều thông-thuộc cả. Ở chơi ngoài vườn đến giờ rưỡi, rồi lại vào trong nhà.

Tôi bỏ khách ngồi đó, lên gác một mình, vừa đi đến cầu thang, thì gặp y-sinh cùng một người lạ đi xuống. Tôi trông thấy lấy làm ngạc nhiên !

Y-sinh nói :

— Khoa-bách-môn y-sinh ru-minh, cho nên lại mượn Chi-nô y-sinh đến, (tức là người thầy thuốc ở trong thế-giới khách-sạn). Ông Chi-nô nói rằng trước đã có thăm bệnh cho ông Cách-tư-thắc rồi.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ -Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân kính
Mặt đá kim
có chữ dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Bến chủ nhật 18 Novembre này tức là ngày 11 tháng mười ta là ngày tiệc kỷ-niệm của bản-hội, vậy có lời kính cáo để các quý-khách biết rằng hôm ấy sẽ nghỉ hát

Tối thứ tư 14 Novembre 1923

MAY HƠN KHÔN

Nuôi ong trong tay áo.
Cũng rắn cắn gà nhà.
May sao mà gặp gỡ.
Khôn chẳng lại thực-thà.

Tối thứ năm 15 Novembre 1923

HẬN PHỤ CƠ TÂM

Vì ai nên có sự này.
Người vênh vào mặt, kẻ cay đắng lòng.
Tưởng còn chi nữa mà mong.
Nhục vinh bảo ứng tại trong cơ giới.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Nay chúng tôi có mua lại tất cả cửa hàng, danh hiệu, hàng hóa đồ đạc của hiệu Tong-Yune-Tai 49 rue des Cantonnais Hanoi. Nến hiệu Tong-Yune-Tai có công nợ gì và công việc gì chưa được chu tất thì chúng tôi xin hẹn trong một tuần lễ, kể từ ngày 14 Novembre 1923 cho đến ngày 21 Novembre 1923 xin các ngài phải làm cho xong, nếu quá hẹn ấy mà sẩu có xảy ra việc công nợ gì thì chúng tôi không chịu trách-nhiệm.

Hanoi le 14 Novembre 1923,
VING-KỲ *Cẩn cáo*
3718

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐÔNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-mản, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-lỵ, làm mũ (nón), khăn xếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152 Rue du Coton, Hanoi.
2896

Một việc dị lừa. — Trong số báo ngày 9 Novembre vừa rồi cũng ở mục này, có thuật chuyện một người khán-hộ đi lừa một anh ngốc-đại lấy 50 đồng, để lo cho một chân khán-hộ ở nhà-thương Hanoi, nhưng cái tên kẻ đi lừa biển không được đúng, vậy nay cải chính lại.

Tên đi lừa lấy là Dương-văn-Cẩm tức Thảo 19 tuổi nhà ở phố Sòng-tô-lịch, ngày trước có làm khán-hộ mà đã phải bãi về rồi. Hiện nay tên Cẩm đương phải giam để xét.

Còn tên Trương-văn-Tính có can dự vào việc lấy và cũng bị đòi hỏi là một người gác cổng chứ không phải là khán-hộ.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bằng kim, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20

Lại một chuyện mạo mâng-đa — Nguyễn-kim-Thanh 29 tuổi, thư-ký sở Bưu điện, nhà ở phố Nhà-thờ số 22, mạo chữ trong giấy măng-đa của sở ấy thì nay đã bị tổng giam để xét. Nguyên là có một cái *mandat* một trăm đồng của một người đã lĩnh rồi mà thầy này lại tẩy tên đi, kiếm cách lĩnh được lần nữa. nay sở Điện-báo bắt được thì làm giấy kiện tại tòa. Việc này nay mai lại phải đem ra Tòa-án xét.

Tháo cũi sổ lồng. Đào Sen, 38 tuổi là chủ nhà số 37 phố hàng Giấy có trình Cảm rằng một ả đào là thị Quyên ở nhà trốn đi đâu mất, lại cuỗm mất cả quần áo và đồ nữ trang giá đáng hơn 80 đồng.

Xe điện dụng xe tay. Sáng hôm qua hồi 10 giờ rưỡi, toa máy xe điện số 14 đi đến hàng Gai trước cửa nhà số 27 thì dụng phải một cái xe nhà của M. Ng-văn-Quỳnh đè ngay ở giữa đường sắt. Cái xe bị tan nát làm mấy mảnh.

Bị bánh xe đè rập đầu. — Chiều hôm qua, hồi 5 giờ, có mười người cu-li và đàn ông vừa dàn bà đang kéo một cái xe hai bánh lớn chở một cây gỗ lim, ở đường Quan-thánh, khi tới trước cửa nhà số 44 thì một người phu dàn bà là Ng-thị-Mão nhà ở ô Cầu-giấy, chưa rõ vì lẽ gì ngã xuống đất bị cái bánh xe bên phải đè rập đầu, chết ngay lập tức. Thầy người dàn bà ấy đã chở khiêng ngay vào nhà xác.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà bốn (Rue des Pipes) số nhà **9, ở Hanoi.**

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3669

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Say rượu. Bữa đạ yến vừa rồi của hội Quân-công hội tinh thiết tại nhà nhạc-hội ở phố Paul-Bert xảy ra một việc rầy-rà về hai người nước Anh say rượu làm mất cả thú vui. Các ông hội-viên bữa đó rất lấy làm bực mình, đã hết lời can giải hai người say rượu, nhưng vì họ bướng quá, sau phải nhờ đến sức cảnh-sát dẹp họ mà cũng còn phải dùng đến võ lực mới diệu được về bóp. Ba giờ rưỡi chiều ngày thứ hai sở Cẩm đã xét hỏi tường tận cả đôi bên để đợi ra tòa án nghĩ xử.

Tại tòa án. — Phiên tòa thứ hai trước có xử mấy việc trộm cắp xoàng, thế mà cũng có nhiều người đến xem là cốt xem việc cô Suzanne Martrais đánh Ng-thị-Hai có thưởng tích. Quan tòa nghe nhời cãi của đôi bên rồi kết án phạt cô Suzanne 5 quan phạt vàm một đồng bạc bồi thường cho Mme Hai.

Trẻ con lạc. — Mme. Ng-thị-Ba, 38 tuổi, làm nghề chữ áo, thuyền thường đỗ tại cầu niệu Loy-sing ở sông Tam-bạc, lại sở Cẩm trình rằng ngày 10-11 vừa rồi có việc đi ra lối Cầu-ngư thì gặp một đứa con gái lên 8 tuổi, tên là Mão, lạc ở đường. Người dàn bà ấy hỏi có nhờ nhà cửa ở đâu để đưa về, nhưng nó thưa không, cho nên đã đưa nó về nhà để rồi xem ai là cha mẹ lại nhận sẽ giao trả.

THÁI-BÌNH

Xe ô-tô gây trục. Độ ngót tuần lễ nay, xe ô-tô chở khách ở Thái-bình ra Tân-đê khi đến gần La-uyên thì xe gây trục hai bánh đàng sau, hiện xe còn để ở giữa đường, trục xe còn đem đi chữa.

Thăng thuyền. — M. Lý-v-Choét, thông-phan tỉnh mới được nghị-định thăng bổ trợ-tá phủ Kiến-xương, ông cùng gia-quyến đã lên đường hôm mồng một ta vừa rồi.

VIỆC KINH-ĐÔ

Lên đồng hay là phát điên. — Vừa rồi ở gần chỗ Âu-cựu có một nhà kia xem chừng cũng phong-lưu, có đủ bình-phong bể cạn, non bộ bồn hoa, lại có cái miếu bốn mùa thường khói hương nghi ngút mà đêm nào cũng thấy nhảy đành đạch những đồng cô bóng cậu, cùng tiếng chầu văn và dân phách nghe đã điếc tai.

Vào khoảng 9 giờ tối hôm nọ, ở đâu sồng sộc chạy đến một người đàn ông, theo sau một lũ con nít đàn bà, người dàn ông ấy hai tay hai thẻ hương, tay vừa hoa miệng vừa hát, chạy đến nơi nhà ấy thì tới trước am mùa nhảy là bét một hồi, rồi đến trước bể cạn mùa nhảy một hồi nữa, rồi nhảy xóm vào trong hụp lặn một hồi, lại uống nước một hụng đầy rồi phun ra như mưa, lại nhảy nhảy vọt vọt rồi trèo lên trên cây. Trong bọn người đứng xem sợ thằng điên dại ấy sẽ ngã mà chết, mới kêu linh cảnh-sát đến dẹp. lúc bấy giờ ngài mới chịu thăng.

Ôi ! cái thói xăng như thế, thật nên điệu về nhà pha mới phải. Sao lại tha cho nó về.

Đàn-bà tập đi xe đạp. — Mấy lâu ở Huế biết bao là người dân ông biết đi xe đạp, nay lại đến đàn bà, tối đến đã thấy các lối vãng người, như là ở trong thành lối sau Quốc-tử-giám và lối sau nhà thương rất nhiều đàn-bà tập đi xe đạp.

Cái nguyên do của sự truyền nhiễm về chó dại. — Người ta không rõ vì thế nào mà cách mươi năm về trước cái nạn chó dại còn ít, mà nay thì đâu đâu cũng có — và năm nào cũng có, ở các tỉnh Nam, Bắc thì ít, duy có tỉnh Thừa-thiên là rất nhiều, mà riêng về chốn Kinh-đô lại nhiều hơn cả. Cái nguyên nhân ấy bởi đâu ?

— Có người nói rằng những nhà nấu rượu lậu cho chó ăn hèm nên hóa điên dại, lẽ ấy xét ra không ấy gì làm dích đáng. Có người nói rằng : vì khí trời nồng nực lắm, nên mới có nhiều chó dại, lẽ ấy cũng chưa đủ tin. Vì có năm nóng bức hơn năm nay, mà chó dại vẫn không có. Nay có nghe được câu chuyện về cái nguyên nhân của sự truyền-nhiễm về chó dại như sau này :

Số là ở làng Thanh-hương (miền bể) có một người lái buôn thường lên đổi chác với dân Mọi ở thượng du, có quen một người Mọi giỏi phép « thư » lắm, Một hôm khi nó đi săn bắn, vợ nó đi chài cá, bắt được một con cá trộp về đến cửa ngõ thấy có một măng non, bèn cắt đem vào kho với cá, rồi lại ra khe đánh cá. Chồng nó đi săn về thấy mụt măng bị cắt, giận lắm, vào nhà tìm, không thấy vợ, chẳng biết ai cắt, bèn ra cắt một lát măng ở chỗ mụt măng bị cắt còn thừa lại, thư vào lát măng ấy, rồi ném xuống khe. Được một hồi mụ vợ nóng ruột chạy về, người chồng đem chuyện mụt măng nói với nó, lúc bấy giờ biết là vợ mình cắt thì đã thư lỡ rồi ! Cứu không được nữa phải cùng chết. Tục ở Mọi thường có thói đem tiền của chia cho một nửa

(*Xem trang thứ tư*).

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có những cao-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ ma làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-bộ be chuông mà ở ngay giữa phố Trùng-khiến, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đồng niên : **5$00**

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

Sổ quyên giúp dân bị lụt

Số sổ 52

Tỉnh Hải-dương

MM. Phạm-đăng-Qui, 1 p.; Bùi-qui-Bình, 1 p.; Phạm v-Huyên, 1 p.; Vũ-đình-Khang, 1 p.; Phạm-tiến-Tài, 0 p.50; Ng-v-Thược, 1 p.; Đỗ-đức-Long, 0 p.5 ; Bùi-hữu-Nghĩa, 1 p.; Đồng-v-Quán, 0 p.50; Ng-bá-Mô, 1 p.; Ngô-mạnh-Châu, 0 p.50; Trần-v-Mạc, 0 p.50; Vũ-v-Noãn, 0 p.50; Hoàng-Liên, 0 p.5 ; Phạm-v-Bính, 2 p ; Lê-đình-Hoàng, 1 p.; Ng-v-Chính, 0 p.5 ; Phạm-v-Thúc, 0 p.50; Đặng-huy-Huệ, 0 p.50; Ng đình Âm, 0 p.50; Ng-v-Chính, 0 p.50; Bùi-v-Toán, 0 p.50; Trần-v-Phong, 0 p.50; Ng-trung-thụ, Phạm-v-Tuyển, 1 p.; Đỗ-khắc Tỷ, 1 p.; Ng-duy-Khang, 0 p.50; Phạm-v-Khoái, 0 p.5 ; Phạm-khắc-Triệu, 0 p.50; Ng-v-Lương, 0 p.50; Ng-v-Huy, 0 p.50; Ng-v-Chính và Vũ v-Khiêu, 1 p.; Ng-v-Viện, 0 p.50; Đặng-đình-Bang, 1 p.; Đỗ-Siển, 0 p.5 ; Phạm-văn-Chiêm, 0 p.50; Bùi-xuân-Nghênh, 0 p.50; Trần-ngọc-Kính, 1 p.3 ; Ng-v-Toàn, 0 p.50; Vũ-kim-Khánh, 0 p.5 ; Hoàng-đình-Long, 1 p.50; Vũ-v-Quan, 0 p.50; Lương-v-Đằng, 0 p.50; Ng.-đường-Mông, 0 p.3 ; Phạm-v-Đường, 0 p.3 ; Lê-v-Hảo, 0 p.30; Lê-v-Xuân, 0 p.30; Trần-sách-Chức, 0 p.30; Phan-v-Lụy, 0 p.30; Ng v-Thưởng, 0 p.30; Phạm-v-Thăng, 0 p.3 ; Hoàng-v-Quế, 0 p.3 ; Ng-v-Công, 0 p.3 ; Mạc-duy-Khoát, 0 p.30; Cao-v-Sinh, 0 p.30; Đặng-v-Mật, 0 p.3 ; Phạm-xuân-Kinh, 0 p.2 ; Ho-v-Vỹ, 0 p.2 ; Phạm-văn-Thước, 0 p.30; Phạm-v-Chất, 0 p.2 ; Trần-công-Vy, 0 p.30; Vũ-huy-Hương, 0 p.30; Phan-v-Duệ, 0 p.30; Trần-v-Pha, 0 p.30; Ng-như-Sa, 0 p.30; Ng-tiến-Thưởng, 0 p.30; Ngô-v-Phó, p.30; Phạm-v-Chấp, 0 p.3 ; Ng-thế-Tuyen, 0 p.50; Ng-v-Mậu, 0 p.30; Phạm-tiến-Nhu, 0 p.30; Đỗ-đức Nghị, 0 p. 0; Dương-v-Sang, 0 p.20; Phạm-khắc-Cần, 0 p.30; Ng-v-Doãn, 0 p.30; Đoàn-ngọc-Tranh, 0 p.30; Đặng-văn-Hiếu, 1 p.30; Phạm-đức-Hiệt, 0 p.3 ; Trịnh-đức-Tiến, 0 p.3 ; Trần-viết-Tín, 0 p.5 ; Ng-đức-Nung, 0 p.30; Vũ-văn-Sách, 0 p.30.

Tổng cộng là : 40 p. 50.

Yết-thị gọi đấu giá

Làm và sửa sang lại những xưởng bằng tre để xẩy thuốc lá, ở *Kim-xuyên* gần Phú thọ.

Hỏi cách-thức ở Đông-pháp Yên-thảo Công-ty tại Hanoi.
3717

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không cần có mấy thứ thuốc vẽ những bình lạ, làm trò-cười ai có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lẫn !!!

Ngày mồng 7 tháng sáu, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tôn Mệ-đức phụng thị nhân phải rằng :

Chiếu nay đại-thọ ngũ-tuần, có nhờ nên mọc thọ trọn bề cả tháng ngày dùng qua rất nhẹ, đồng sức gia thường, trước lên phê tiến ghi vào quí-trọng, phòng khi dùng để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai gửi lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Bởi vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Trùng-khiến, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ 8 bản này.

Số 81

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phan chân, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bạn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thảy Tạo hề có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tô-hữu-bạch nghe nói tưởng thực, hồng vừa hai hàng nước mắt xuống mà rằng :

Tiểu-đệ chậm về là vì chút công danh, mà vì chút công danh chính là vì việc hôn-nhân của Bạch tiểu-thư đó. Nay công-danh đầu thành mà *Bạch* tiểu-thư đã tạ-thế thì thật là tiểu-đệ hại vì hai chữ công-danh, mà *Bạch* tiểu-thư lại hại vì tiểu-đệ vậy. Tiểu-đệ dẫu không giết *Bạch* tiểu-thư, nhưng *Bạch* tiểu-thư chính tại tiểu-đệ mà tạ-thế, càng nghĩ càng thêm đau lòng !

Trương-quĩ-như nói :

— Đại-huynh ngồi ở giữa chốn công-đường, sĩ-dân quan chiêm, nên phải lấy lẽ nên tình mới được.

Tô-hữu-bạch nói :

— Cổ nhân có câu rằng : « *Tình chi sở chung, chính tại ngã bối* », lại có câu rằng « *Lễ khởi vị ngã bối nhi thiết* », tiểu-đệ là người thế nào, đại-huynh há lại chẳng tâm-lượng cho hay sao !

Trương-quĩ-như nói :

— Đại-huynh tuổi trẻ đỗ cao, lo gì thiên-hạ không có người đẹp, hà-tất cứ phải quyến-luyến một chỗ ấy mà thôi.

Tô-hữu-bạch nói :

Tiểu-đệ từ xưa đến nay chỉ mơ tưởng có một mình *Bạch* tiểu-thư, nay *Bạch* tiểu-thư đã xa-lánh rồi thì tiểu-đệ cũng đành một thân với bóng, còn nỡ lòng nào mà đi cầu người khác.

Trương-quĩ-như nói :

Đã đành rằng thỉnh-linh nghe thấy tin buồn, cầm lòng sao được, nhưng một thân đại-huynh, còn quan hệ đến tổ-tôn dụng-giống, đại-huynh cũng nên nghĩ lại.

Tô-hữu-bạch nói :

— Đại-huynh quá yêu mà nói câu chi tình ấy, nhưng tấm lòng sắt đá của tôi, sợ không thể lay chuyển được.

Trương-quĩ-như nói :

— Thế ra lại tiểu-đệ bép-xép hay nói, để gây nỗi bi-thương cho đại-huynh, vậy tiểu-đệ hãy xin cáo-từ, hôm khác sẽ đến bái-yết.

Tô-hữu-bạch nói :

Bảy giờ tiểu-đệ ruột gan bối-rối, cũng không dám cưỡng-lưu, vậy để hôm khác sẽ đến bái-yết.

Trương-quĩ-như cáo từ lui ra. Đến ngày hôm sau, *Tô-hữu-bạch* sang thăm *Trương-quĩ-như*, *Trương-quĩ-như* lại khuyên rằng :

— Đại-huynh cùng *Bạch* tiểu-thư đều có lòng yêu nhau vì tài, nhưng thật chưa bề công nhau đỉnh ước kết-hôn, nếu *Bạch* tiểu-thư chết mà đại-huynh nhất-định không lấy ai, thế là đại-huynh lấy sự trên bộc trong dâu mà đãi *Bạch* tiểu-thư vậy. Mới rồi tiểu-đệ nghe nói quan *Dương* tuần-phủ có một vị tiểu-thư tài mạo khác thường, muốn gả cho đại-huynh, đã nhờ Phủ-quan đến nói, nhưng đại-huynh từ-chối là đã hỏi *Bạch* tiểu-thư từ trước rồi. Ngày nay *Bạch* tiên-thư tạ-thế thì đại-huynh không nên từ-chối nữa, quan *Dương* tuần-phủ biết là tiểu-đệ thân với đại-huynh, cho nên cũng có nhờ tiểu-đệ nói, đại-huynh cũng nên nghĩ đi nghĩ lại xem sao.

Tô-hữu-bạch nói :

— Tiểu-đệ dẫu ngu-ngốc, nhưng chẳng qua cũng bởi tình trời, cái việc hôn-nhân ngày nay, thật không nỡ nói đến, vậy tiểu-đệ không thể nào vâng lời quan *Dương* tuần-phủ được, xin đại huynh liệu lời mà từ-chối giúp cho.

Trương-quĩ-như ân-cần nói mãi, *Tô-hữu-bạch* cũng nhất-định không nghe. *Trương-quĩ-như* bất-đắc-dĩ lại phải đem lời *Tô-hữu-bạch* nói với *Dương* tuần-phủ.

Dương tuần-phủ tủm-tỉm cười mà rằng :

— Thôi, đại-huynh cứ về, tôi sẽ liệu cách.

Lại nói chuyện *Dương* tuần-phủ thấy *Tô-hữu-bạch* nhất-định không chịu vâng lời kết-hôn, mới đem lòng thù oán, bao nhiêu những văn-án nghi-ngờ khó-khăn, phần nhiều phê giáo cho *Tô-hữu-bạch* xét hỏi.

Tô-hữu-bạch xét hỏi xong, làm tờ bẩm, lại phần nhiều vì không hợp ý *Dương* tuần-phủ mà bị phê bác. Việc nào cũng phải xét đi hỏi lại nhiều lần mà vẫn chưa xong.

Khi xong mấy việc ấy, lại giao luôn cho mấy việc khác : hoặc bắt truy những tang-tiền vô chủ, hoặc bắt nã những trộm cướp vô kinh, làm cho *Tô-hữu-bạch* ngày đêm phải khốn-khổ về việc quan, mà rút cục vẫn chẳng được công-trạng chi cả.

Tô-hữu-bạch nghĩ thầm : quả-nhiên chỉ vì cớ ta từ-hôn mà làm khổ ta đó. Nay ta thuốc quyền hãn thì chống-cự với hắn sao nổi. Ta thiết nghĩ *Bạch* tiểu-thư đã tạ-thế rồi. *Lư-mông-tử* và *Lư* tiểu-thư cũng chẳng biết lòng-tích ở đâu. Vô-vô một thân ta, trên không cha mẹ, dưới không vợ con, lại không phải là phường tham-cầu danh lợi thì ta còn lưu-luyến cái quan-chức này làm chi. Đem thân làm nô-lệ trong việc ba-thư, thiết-tưởng cũng chẳng có chi là thú-vị. Huống-chi chỉ vì việc ấy mà bị kẻ thù hành-hạ, tất có một ngày kia hắn tìm cớ để tham-hặc vu-oan cho mình. Bấy giờ mình cãi cho ra, cũng còn phí lực, chi bằng ta danh bỏ chức, công-chúng sẽ biết rằng ta vì hắn mà bỏ, sau này dẫu muốn cãi bỏ, cũng chẳng khó gì.

Tô-hữu-bạch nghĩ vậy, mới thu xếp việc quan cho đâu ra đấy, lại viết một phong đệ trình phủ-quan, rồi giả-cách nói là có việc quan lên hầu quan Án, chỉ cùng mấy tên người nhà và đứa tiểu-đồng *Tiêu-hĩ* đi ra cửa *Tiên-đường*, gọi thuyền trở về *Kim-tăng*.

Sau *Tô-hữu-bạch* lại nghĩ thầm : nay ta vô cớ bỏ đi, tất thế nào thượng quan cũng phái người đuổi theo bắt lại. Ta đi đường này tất họ theo kịp, lại thành ra một sự không hay. Chi-bằng ta qua sông *Tiên-đường* đi sang *Vũ-huyệt* đạo chơi mấy ngày, bọn họ tìm chẳng thấy đâu, tự khắc phải thôi vậy.

Tô-hữu-bạch nghĩ vậy, mới gọi một chiếc thuyền đi qua sông *Tiên-đường*. Khi đến bờ sông bèn kêu : *Tô-hữu-bạch* thủng-thỉnh lên bộ đi. Đi độ hơn một dặm, trông thấy một cái chùa lớn, ngoài cửa chùa cây cối um-tùm, có vẻ u-khuất. *Tô hữu bạch* mới ngồi trên viên đá, nghỉ mát tại đấy.

Hồi lâu, bỗng có ông thầy bói đi qua phía trước mặt. *Tô-hữu-bạch* ngẩng nhìn, thấy hình-dung cũ-kỹ, sau lưng lại có đeo một cái chiếu-hài nhỏ vẻ-vẽ 7 chữ rằng : *Trai-thần-liên khóa tiền thiên-cơ* ».

Tô-hữu-bạch sực nhớ mà nghĩ thầm rằng : năm trước ta bước chân ra khỏi cửa thì gặp một người đi tìm vợ nằm lấy cương ngựa ta mà xin cái roi. Hôm nọ ông thầy bói bảo hắn tên gọi *Trại-hàn-tiên*. Cái người đi qua vừa rồi, có lẽ là ông thầy bói *Trại-thần-tiên* đó. Khi xưa ta toan quay đến *Cầu dung-trần* để tìm ông ta, bây giờ ông ta đi đây, sao ta lại nhác mất bỏ qua mà không gọi bói một quẻ.

(*Còn nữa*)

để tại trên mả người chết, tên Mọi ấy cũng đem rất nhiều của cải chia cho vợ chết của nó. Vừa khi người lái lên, nó có rủ đi thăm mả vợ nó. Anh lái này thấy ở trên mả có một cái om bằng đồng đỏ, chỉ to bằng quả cam, dáng kiểu rất khéo, đã tiềm-tâm muốn lấy rồi. Cách vài tháng sau, anh lái lại ngang nơi mả ấy, bèn lấy cái om đem về nhà dùng. Được ít lâu, nhân tên Mọi về Đông-nội, ghé vào ngủ nhà anh lái ấy, tên Mọi có thói quen buổi đông thiên nhùm lửa để hơ chân mới ngủ được, vì vậy nó xuống bếp nhùm bếp lửa, thấy cái om ấy để ở trong một cái tủ nhà bếp. Nó nhìn kỹ biết là quả thiệt vật của nó để trên mả vợ nó, mà nó cũng đã biết rằng mất, nhưng chưa biết ai lấy. Nay thốt nhiên thấy đó, nó cảm gan thù giận, nhưng không nói ra, chẳng nay nó có mạnh lòng độc hiểm thế nào mà khi nó từ giã tên lái mà ra về rồi, được một ngày thì con chó hóa dại cắn tên lái ấy 2 vợ chồng cùng ba 3 đứa con đều chết cả, rồi chạy rông ra đương cắn kẻ khác, và cắn những con chó ở quanh miền ấy, cho nên ở làng Thanh-lương lúc bấy giờ chó dại nhiều quá, mà con chó tên Mọi thư vẫn chưa chết, còn chạy rông mãi rồi đến nhà một ông có đạo, cắn hai con chó của ông chết cả, ông bèn lấy súng giết chết, mổ ruột ra xem, thì qua nhiên gan phổi đều tím cả. Có lẽ con chó ấy bị người Mọi thư nó mà nó hóa dien chăng?

Từ đó về sau mà xứ Thừa-thiên mỗi lần cái dịch cho dại truyền nhiễm rất chóng mà rất nhiều. Ngóc đâu sự ấy mới cách 3, 4 tháng nay, mà cứ theo như lời dân thị cái cần nguyên là bởi thế, nhưng cứ lấy khoa học mà xét thì cũng là vô lý lắm.

Hiệu GIU-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu vẽ chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dán* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa. có viết thư cho hiệu hỏi mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

835

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch ấy bệnh, cần biết dịch xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cũng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trực, dương mai, ba cam, trĩ, lâu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lận tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đau suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch dải, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, liện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sôi, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu nục, đau mắt thông mộng, mỗi chai 2 hào.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Nhiều người có tưởng bệnh khí hư khó gì mà chữa cho lắm, không cần phải có thứ thuốc gì đặc-biệt cũng khỏi. Kỳ thực bệnh thì người ta thấy bớt rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lắng, lâu lâu nặng một lần thuốc là thấy dễ sịu. Ai tưởng rằng bỏ rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn : Sưng bìu dương mà sinh ra đi đứng tiện lợi ; sưng nhiệp nộ tu rỉ mủ làm cho nặng buốt nơi tiện quản mất một đường tiểu tiện. Những dịch hoàn sưng sưng lên mà làm đến tuyệt sinh đi được. Các bệnh ấy làm cho đau gối, sưng lên, mà người đau không thể rửa cay được. Mà đàn bà thì sinh ra các bệnh phức bộ, cũng là bệnh huyết trệ và sau sinh ra rất nặng. Người ta đã biết bệnh khí hư của phải đều trị, mà lại các thứ có thuốc nào chắc chắn, hoặc nào chạy-chữa, thấy chính là thứ thuốc *Santal monal*. Các quan lương, đã đông-nhân thuốc *San al monal* là một thứ thuốc rất tốt, tiện cho nhà thương ở Thế-giới nên đã có dùng khắp cả. Xuất-dược của bệnh khí hư chỉ uống ba lần, hết đau lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho nước tiểu trong ra xanh, rửa ngọc cái cơ-quan bần thỉu.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả

2056

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, hiện có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã chế ra bấy lại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm. xin các quý-khách nhận rõ hiệu rượu ÔNG SAO cho khỏi nhầm.

Bản-hiệu làm quản-lý ở Đông-Pháp, bèn thử rượu Rhum Grande Marque Ste-Preuve, giá vừa rẻ mà lại ngon hơn các thứ rượu Rhum khác.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu-cố đến cho.

Ống nói số 367

2073

Đào-đình-Mai dit Kim-Diên

Số nhà 8, con đường Nghĩa-địa,
(Rue de la Cimetière)
Ngay cửa nhà thương chó trông sang
HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ vân vân. Xin các qui-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đã cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cám ơn.

209

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, côm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn !** Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hiệu POMMADE ROYER, đừng có ngại tốn tiền mà chẳng khỏi tiền.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế RUPUY, 225, R. St. Martin.
Ở Hanoi hỏi tại hiệu Bd. CHASSAGNE

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1 m 20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.

Các hiện xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2069

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hảo không có pha chất nhiều thứ
Mỗi hoàn 0,50 cm. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trước khi : 6, Rue du Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM
Cũng có bán tại hiệu Essai BUCHASSAGNE, Place Hàng-Long, L. BOURSICAUD, Phó, và các hiệu bào chế khác.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thực các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bán sáo 8 quan sẽ chúng tôi mà bớt giá mỗi cái 1$00 nên chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

		giá trước	bây	
Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ		5$40		4$40
— id	cỗ kim ly	— 6 00	—	5 00
— id	kim thép và kim vàng	— 4 50	—	3 50
— id	vuông thực xinh	— 5 20	—	4 20

Nhẽ nào quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium vì cả liền được nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang. HANOI

2049

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

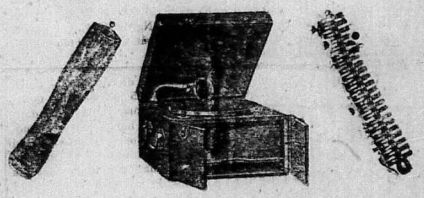
RUE PAUL BERT. HANOI

Từ mồng một cho đến mồng mười tháng một tây

Sổ sách tính xong

Bán Xon

Xin xem giấy khai hàng cùng chỗ bầy hàng.

CHANSON & Cie

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mũ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không tốt. Chiếu đại thôn khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loại quả thì xùi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酪補

pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần trước bữa cơm, thì nống một cốc vẫn để uống rượu Madère

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2000

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)